

SVIESA

JORNAL
LITHUANO

"ŠVIESA - LUZ"

Orgão de

Comunidade Lithua-
na de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
TELEFONAS 2-6252.
CAIXA POSTAL 4118.
SÃO PAULO.

L. R. K. Bendruomenės organas

Atsakomasis Redaktorius JESUS SABORIDO MONTANÉS.

PRENUMERATA:
Brazilijoje ir visoje Amerikoje met. 12\$000
Pusei metų 7\$000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I I V

SÃO PAULO. 1938, GEGUŽIO - MAIO 7 D.

Nr. 19 (137)

Vėl didel. neramumai Palestinoje

Paskutiniu metu Palestinos arabai pradėjo kovą prieš žydus gana savotišku būdu: vagia žydus, vagia jiems prijauciančius arabus ir juos paskui kankina ir žudo. Yra susidariusi labai plati slapta organizacija, kurios nariai ir vykdo terorą, plėšimus, pagrobimus. Ypatinai keršijama arabams, kurie pardavė savo žemę žydams. Tokį be pasigailėjimo yra žudomi. Pav., tik per vieną dieną, pereitą trečiadienį, nužudyta 13 tokių arabų. Dėl šių įvykių Palestinos gyventojus yra apėmusi panika ir siaubas. Visi bijo sulaukti nakties. Žydai buvo prašę anglų valdžios leidimo suorganizuoti žydų karuomenę nuo arabų plėšikų gintis. Tačiau anglai bijo, kad žydai ir nuo jų nepradėtų „gintis“, ir tokio leidimo nedavė.

Popiežius pasmerkė hitlerizma

Hitlerio apsilankymo į Romą proga, Popiežius paskelbė raštą, kurio pasmerkė dar sykį hitlerizmą.

Lenkijoje vokiečiai

Lenkijos valdomose žemėse pradėjo judėti vokiečiai ir reikalauti sau didelių teisių, ypač naciškai propagandai.

Ir Švedija ginkluojasi

Europoje neramu. Nežinia, kas gali ištikti ryt. Dėl to visos Europos valstybės ginkluojasi, brisdamos į dar didesnę skardą. Kad padėtis tikrai labai rimta, rodo ir tas faktas, kad emė smarkiai ginkluotis net tokia Švedija, kuriai, rodos, negresia joks iš niekur pavojus. Šiomis dienomis ginklavimuisi paskirta dar 70 milijonų kronų.

— VILLA ALPINOJ gyvenanti Galvonienė, dar tik 23 metų moteris, jau kelintas mėnuo, sunkiai serga. Visas kūnas ištinęs. Gydytojai atsakė gydyti, nes nepavyksta nustatyti ligos priežasties. Linkime ligonei greitai pasveikti, o ligos skausmuose — kankinimais.

PRANCŪZIJA REMIA VYRIAUSYBININKUS

Dėl blogo paskutinėmis dienomis oro karo veiksmai buvo lokalizuoti ir įvyko tik nereikšmingų susirėmių, kurie nepakeitė bendros frontų padėties. Nacionalistai smarkiai bombardavo Valencijos uostą, padarydami daug medžiaginių nuostolių. Jie pasistūmė keleta kilometrų Viduržemio jūros pakrantėmis, užimdami naujus kaimus Madrido fronte vyriausybiniškai universitetinio miesto rajone, kur abeji turi įsitvirtintas pozicijas, vyriausybiniškai pakasė miną po nacionalistų apkasais ir ją susprogdino. Bet laimėjimo dėl to neturėjo.

Ketvirtadienį iš Prancūzijos į vyriausybinių valdoma Ispaniją per sie-

na pervaziavo 30 sunkvežimį, prikrautų karo medžiagos, kaip: šautuvų, tankų, kulkosvaidžių, priešlėktuvinių patrankų ir lėktuvų dalių. Jie skiriami Barcelonai, kur prancūzų inžinieriai — viso apie 100 — juos sumontuos. Dėl to kelia protestą Italija su Vokietija,

ir, žinoma, atsakys tuo pačiu — pasiųs naujų jėgų ir ginklų Frankai. Ir taip užburtas ratas sukasi toliau.

Sia savaitę nacionalistų vadai pareiškė, kad karas strateginiu atžvilgiu jau eina laimėtas. Betleka tik „išvalyti“ Ispaniją.

KINAI PRIE NANKINO IR PEKINO VARTU

Karas Kinijoje krypta vis labiau kinų naudai. Japonų imperializmas, lengvai apsidirbęs su Mandžurija, gavo didelį smūgį Kinijos šiaurėje. Nuolatiniškai Japonijos užpuoliniai atidarė didžiulį kinų tautai akis. Japonai atliko milžinišką senajai Kinijai patarnavimą: jie ją sujungė į vieną didžiulę

tautą ir panajkinio jų susiskaldymą. Pavojaus akivaizdoje kinai užmiršo savo naminius vaidus ir visi pasidavė centralinės Nankino valdžios vado Čiang-Kaišeko vadovaujami. Susivienijusi Kinija jau davė kelis didelius smūgius japonams. Paskutinių dienų kinų laimėjimai yra tokie dideli kad japonus apėmė desperacija ir panika. Japonų ekspedicijos vadovybė Kinijoje skubiai pareikalavo naujų karuomenės pulkų iš Japonijos. Kareiviai jau kelyje į Kiniją. Kinai žino, kad vėliau bus suskiant su sustiprinta japonų karuomene kariuoti, užtat dabar deda visas pastangas sumušti Tekandžio Saulės Mikado pulkus. Tik 12 kilometrų kinai jau prie Nankino. Dar arčiau kitos kinų karuomenės kolonos priėjo prie Pekino. Reguliariniai karuomenė labai padeda kinų partizanai užfrontėje. Pačiame Pekine kas valandą laukiama sukilimo prieš japonus.

Gal atbudusi Kinija ir duos užtarnautą atpildą japonams už jų grubų niškumą ir nekaltos bei ramiosios pasaulio tautos kankinimus.

Anglai ramina arabus

Parintėjus Palestinoje būklę priverė anglus imtis griežtų priemonių. Pasiūta 3000 karuomenės, keli karo lėktuvai ir motorizuotos dalys. Jie apsupa didžiulius Palestinos plotus ir ten iškrauto kiekvieną namą, areštuodami visus įtartinius. Jau areštuoti keli šimtai arabų. Yra per susirėmimus nukautų arabų ir keli anglų kareiviai.

Nauji valdžios dekretai

Respublikos prezidentas Getulio Vargas pasirašė naujus dekretus — įstatymus, kurie reguliuoja svetimšalių įvažiavimą Brazilijon, svetimšalių registravimą policijoje, svetimšalių legalizavimą, svetimšalių mokyklų tvarkymą ir svetimšalių spaudos registravimą.

Svetimšalių įvažiavimas. Naujas dekretas draudžia įvažiuoti Brazilijon ligoniams, jaunesniems kaip 18 ir vyresniems kaip 60 metų amžiaus, jei jie neturi pas ką važiuoti, baustiems savam krašte už politinius ir kriminalinius prasikaltimus, buvusiems Brazilijos tremtiniais, jei išstremimo aktas prailgintas, prostitutėms ir nepadorių namų laikytojams.

Svetimšalių registravimas. Kiekvienas atvykęs svetimšalis turi identifikuoti policijoje ir išimti Cadeneta de Identidade bėgyje 30 dienų. Be to, kiekvienas svetimšalis turi pranešti policijai, skaitant 4 metus nuo atvykimo, savo gyvenamą vietą ir dar-

bą. Gyvenamos vietos ir darbo pakeitimas taip pat turi būti praneštas policijai. Kiekvienas svetimšalis negalės apsigyventi ilgesnį laiką Brazilijoje, kaip 6 mėnesius be Kadernetos de Identidade.

Svetimšalių legalizavimas. Daug yra svetimšalių, kurie Brazilijon atvykę yra nelegaliai, be Brazilijos Konsulatų vizų. Šitokie svetimšaliai turi legalizuotis bėgyje 120 dienų.

Svetimšalių mokyklos. Visose Brazilijoje veikiančiose svetimšalių mokyklose visos pamokos turi būti dėstomos portugalų kalba. Svetimšalių mokyklose gimtosios kalbos (kaip lietuvių) mokymas leidžiamas ne jaunesniems kaip 14 metų vaikams.

Svetimšalių spauda. Visi svetimšalių leidiniai, kurie leidžiami jų kalba, kaip laikraščiai, revistos, knygos, visokie lapeliai, biuletiniai ir kiti spaudiniai negali būti spausdinami be Brazilijos Teisingumo Ministerijos leidimo.

Visų Centro narių susirinkimas

Rytoj, gegužės 8 d., šaukiamas Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centro narių susirinkimas 14 val. Mokos mokyklos salėj. Prašomi dalyvauti kuoskaitlingiausiai nariai, prijauciantieji. Susirinkime bus p. Konsulas ir kiti svečiai. Apsvarsčius dienotvarkę, bus išpildyta meninė dalis: muzika, dainos-choro ir solo. DALYVAUKIME VISI IR IŠ VISU RAJONU!

Smulkios žinios

FOGO! FOGO! Sekmadienį popiet Av. S. João, São Paulo mieste, praeivčiai matė retą reišinį: degančiais rūbais žmogus bėgo visu smarkumu šaukdamas: Fogo! Fogo! Tai Olympio da Silva, 52 metų amžiaus, kuris dėl nlekų susiginčijo su vienu nepažįstamu asmeniu, tas padegė jo rūbus ir pabėgo. Olympio da Silva labai sunkiai apdegė.

VENGRIOJ. — Paskutiniu laiku pradėta atkakli kova prieš nacizmą. Policija sulaukė keturius vadus kurie liko nuteisti kalėti metams už krašto šmeižimą.

INDIOJ. — Naujosios Delhi apylinkėse britų kariškos jėgos turėjo kele tą susirėmimų su teroristais. Svarbiausias susirėmimas buvo Spletove, kur liko užmušti vienas kapitonas ir septyni kareiviai.

JAPONIOJ. — Smarkį audra sjautė Tokio ir apylinkėse. Vien tik sostinėje raudasi 20.000 namų vandensio apsemtų.

MEKSIKOJ. — Seimas nutarė išleisti šimta milijonų paskola, kurie bus sunaudoti atlyginti privačioms firmoms už suvalstybinimą jų žibalo šaltinių.

PALESTINOJ. — Netoliese Bala-neptos įvyko smarkus mūšis tarp teroristų ir britų karuomenės. Pirmieji turėjo pasitraukti nugalėti palikdami apie 40 užmuštų.

FRANCUZIOJ. — Bethanijos apylinkėse, Prancūzijos šiaurėje, vydamai kasinėjimas, atrasta dėžės su kelių milijonų brangenybių. Manoma, kad bus paslėpta vokiečiai laike 1870 metų karo.

M. GUSTAITIS

Madonna

(Iš A. Puškino)

I.

Ne daugelį vaizdų tapytojų garsiajų
Geidžiau, kad papuošti būt mano kam-
bariai,
Kad svečiai, stebėdamies prie jų,
Klausytų, ką sakys kūrybos teisėjai.

Prasto namų kerčio tarp veikalų ty-
liųjų
Geidžiau vienu vaizdu gerėtis amžinai,
Kad nuolat į mane iš po varų gyvųjų
Ziūrėtų Marija ir mūsų Viešpatiai.

Ji iškilingai, Jis su protu akyse
Ziūrėtų dieviškai, garbėj, spinduliuose—
Vieni, be angelų, po palmę ant Siono.

Jau įsikūnij, ko troškau praeity,
Nūn Dievas davė man Tave, mano
Madonna —
Skajsciausio įkvėpio skaisčiausias pa-
vyzdy.

II.

Kiek kartų į Tavo paveikslą stebiuos,
Tu širdį man uždegi meile,
Nes povyzoj Tavo ir Tavo jausmaus
Religija tryšką ir dailę.

Kiek kartų pažiūru į gailųjį veidą,
Lyg etero jūroj skęstų;
Jaučiu, kad silpnųjų saitai atsileido,
Kad sjelą pakėlei man Tu.

Madonna! Aš nieko nenoriu daugiau,
Tik Tavo kvėpuoti gelsmais,
Gyventi kasdien vertingiau;

Aš noriu drauge su dangaus angelais
Paskleisti šviesos karalystę
Ir Tavo malone pagrįst ją.

Hitlerio vizitas Romai

Vokietiją su Italija pokariniais laikais vis tampriau ėmė risti bičiulystė. Tiesa, karo pradžioje Italija buvo atsijmetusi Vokietijos ir prisidėjusi prie Santarvės valstybių kovoj prieš vokiečius. Tačiau besidalinant karo grobį Italija liko nuskriausta. Visas Vokietijos kolonijas pasidalino anglai su prancūzais, italams neduodami nėjeko. Po to italai ieškojo progų susitarti su Vokietija ir bendrom jėgom kovoti prieš anglų—prancūzų įsigalėjimą.

Italijoje tuojau po karo kilo Mussolinio sugalvotas fašizmas. Fašistai netrukus paėmė į savo rankos valdžią ir įvedė visai naują, ligi tol negirdėtą, valstybės santvarką. Stipri valdžia buvo to režimo pagrindas. Iš tikrųjų, fašizmui pavyko sudrausminti į tinginai-vimą ir tetvarką linkusius italus.

Mussolinio pavyzdys labai patiko vokiečiams. Neurokus panašų fašizmą sugalvojo buvęs fronto kareivis Hitleris Vokietijoje, tik jau kitu vardu — nacionalsocialistų. Pagaliau, Hitleris paėmė Vokietijoje valdžią ir įvedė visame krašte fašistinę tvarką. Vadinasi, italų fašizmas yra vokiškojo nacizmo mokytojas ir tėvas. Abiejų valstybių vidinė santvarka yra labai panaši. Vokiečiai sekė ir pamėgdžiojo visame kame italų fašistus.

Labai panaši yra ir užsienių politika. Negavęs po karo kolonijų, Mussolini nutarė jėga jas pasiimti. Užka-

riavo Abisiniją. Vokietija Italijos politiką visai rėmė, netaikė sankcijų, pirmoji pripažino italų imperiją. Hitleris tuo būdu norėjo susirasti Mussolinio asmenyje draugą, kuris remtų Vokietiją jos avantiūringuose žygiuose.

Hitleris neapsiriko. Italija nesipriešino Vokietijos smurto aktams Austrijoje. Mussolini tiesiog Austriją išdavė, nes drąsino Schuschniggą nepasiduoti ir nenusileisti, kad Hitleris turėtų priekabą Austriją užpulti. Kai Austrija buvo užpulta, Mussolini patarė pasiduoti...

Už tą maloną patėkoti ir yra nuvykęs dabar Hitleris į Romą. Lajkraščiai praneša, kad per susitikimą Italijos ir Vokietijos diktatoriai aptars Ispanijos vidinio karo reikalus, Italijos—Prancūzijos, Italijos—Anglijos santykius ir naują anglų—prancūzų sąjungos sudarymą, o taip pat ir kolonijų reikalavimą, Dunojaus klausimą etc.

Hitleris buvo priimtas su didžiausiom iškilimėm. Roma senai jau ruošė si sutikti Vokietijos diktatorių. Pastatė specialią geležinkelio stotį, miestą apvietė du kartu stipriau, negu paprastai, surengė didžiulius fašistinio jaunimo ir karuomenės paradus, ir t. t.

Žinoma, šiom iškilimėm italai nori pademonstruoti savo bičiulystę ir sąjungą su Vokietija ir tuo atsakyti į anglų—prancūzų karinę sąjungą.

Anglijos—Prancūzijos karinis susitarimas

Balandžio mėnesio 30 dieną baigėsi anglų—prancūzų derybos ir abiejų valstybių atstovai pasirašė sutartį, pagal kuria, kilus ginčuotam konfliktui, abi valstybės veiks bendrai.

Nauja Europoj sudaryta karinė sąjunga dviejų didžiųjų Europos valstybių garantuoja Cekoslovakijos nepriklausomybę. Tai yra atsakymas vokiškam „anschlussui“.

Pagal naują anglų—prancūzų sutarimą, kilus kariniam pavojui kuriaj nors valstybei, abiejų valstybių oro laivynai veiks kaip vienas, anglų oro laivynas laisvai naudosis prancūzų karo bazėmis ir t. t.

Pastaruoju laiku Hitleriu pradėjus grumoti kai kurioms Europos valstybėms, Europa atsidūrė dideliam pavojui. Austrijos užgrobiaus, graėinimas Cekoslovakijai, Prancūzijai, Lietuvai ir kt., kur tik yra didesnis vokiečių škaicius, privertė didžiausias Europos valstybes susitarti kad pavyot atėjus galėtų veikti bendrai. Toks susitarimas ir padarytos tarp Anglijos ir Prancūzijos, kuris, žinoma, vokiečių buvo nepalankiai sutiktas. Šitas dviejų valstybių susitarimas ir sudarymas karinės sąjungos gali sulaukyti Hitlerio veržimąsi į svetimas žemes.

Kodėl Lietuva pripažino Italijos imperiją

Buvome pranešę, kad Lietuva pripažino Italijos imperiją su Abisinija. Žinoma, Italijai Lietuvos nusistatymas Abisinijos klausimu yra visai nesvarbus. Jei Lietuva tokį žygį padarė, tai, be abejo, turi kitų priežasčių. Ypač, kad ligi šiol nė didžiosios Europos valstybės nėra Italijos imperijos pripažinusios.

Nemažiau toks Lietuvos vyriausy-

bės nusistatymo Abisinijos klausimu pasikeitimas nustebeino ir mus, užsienių lietuvius. Spaudos agentūros pranešė šioms dienomis Lietuvos pasiėgimo motyvus.

Girdi, į šį Lietuvos žygį reikia žiūrėti, kaip atsakymą Sovietų įtakos. Vadinasi, kaip tu man, taip aš tau. Be to, tai esąs pirmas ženklas lenkų įtakos mūsų užsienių politikai.

UŽ KĄ BUVO ARĖSTUOTAS ŽURNALISTAS PALECKIS

Mūsų skaitytojams jau yra žinoma, kad kaip lenkai įteikė Lietuvai ul-timatumą, visoje Lietuvoje kilo bruzdėjimas. Kaune žmonės rengė demonstracijas be policijos leidimo, sakė kalbas. Viena tokia demonstracija įvyko prie valstybės teatro sodeho, kur žurnalistas J. Paleckis didelei žmonių minčiai, viešoje vietoje, be policijos leidimo, pasakė kalbą. Jis sakė štai ką:

„Tautos prysaky pastatyti populiariausias ir tautos pasitėkėjimą turinčius asmenis be pažiūrų skirtumo, sušaukti Lietuvos Tarybą, kuri karė nepriklausomą Lietuvą, ir papildyti ją visuomenės atstovais, kad tai būtų laikinoji tautos atstovybė, ir sušaukti laisvais pagrindais tautos atstovybę — štai tautos atsparumo kėlimo artimiausioji programa“.

Gali būt drabužiai gražūs:

Silkas, gelumbė, satina —

Bet, be lajkrasčio, panašūs

Jūs vistiek į abisiną!

Brazilijos Lietuvių Organizacijų CENTRO GYDYTOJAS DR. J. GERTEL

Įvairių ligų specialistas, jau atidarė Centro patalpoje Konsultorija ir priima liginčius: PIRMADIENIAIS, TRECIADIENIAIS ir PENKTADIENIAIS NUO 7 iki 9 VAL. VAK. Kas norės eiti pas gydytoją patikrinti savo sveikatos, turi išsijmti kortele Centro raštinėj kiekvieną dieną nuo 7 v. vak. Konsultorija, RUA DA MOCCA 1719 (senas 307*).

Mažosios Santarvės

konferencijoje, kuri prasidėjo 4 gegužės šinaia mieste, svarstomi tokie dalykai:

1. Pripažinimas Italijos imperijos (Abisinijos Italijai);
2. Maž. Santarvės santykiai su Vengrija;
3. Suvienodinimas politikos mažųjų atžvilgiu;
4. Mažosios Santarvės nusistatymas Tautų S-gos atžvilgiu;
5. Dunojaus problema, atšaukus Vokietijai savo atstovus iš tarptautinės Dunojaus komisijos;
6. Mažosios Santarvės nusistatymas didžiųjų Europos valstybių atžvilgiu.

Kaip matyti, visi stengiasi blokuoti ir savo padėtį geriau patikrinti.

TARPTAUTINIS KATALIKŲ TAIKOS KONGRESAS

Šiais metais rugpjūčio m. 19-22 diena, Olandijoje, Hagos mieste, įvyksta tarptautinis katalikų taikos kongresas. Jame dalyvaus žymūs kalbėtojai ir taikos skelbėjai iš Olandijos, Belgijos, Prancūzijos ir Anglijos.

LIETUVOS HITLERININKAI BALSAVO

Lietuvoj gyvenę Vokietijos ir buv Austrijos piliečiai, nejaunesni kaip 20 metų amžiaus, dalyvavo plebiscitiname reicho balsavime balandžio 10 d. Visus balsuotojus dovaniai nuvezė į Eitkunus. Ekskursiją organizavo vokiečių pasiuntinybė Kaune.

PIGUS IR SAZINGAS DARBAS LIETUVIO A. NIZEVICIAUS

SIŪVYKLOJ **Marijampolė**
RUA TAQUARY 92.

Lietuviai, visumet palaikykim lietuvius

SVARBUS PRANEŠIMAS

Dr. Paulo Licciardi, Gydytojas — operatorius S-ta Casa, moterų ligų, sifilio, veneros, skilylo, kepenų ir kt. ligų specialistas, moderniškas gydymas be operacijos, — praneša savo kliejantams visų miesto rajonų, kad įsteigė naują Konsultoriją Praça da Sê 14, antras aukštas, salės: 12 ir 12-A. Cia bus priimami liginiai kiekvieną dieną nuo 14 iki 16 val., o nuo 11 iki 12 ir nuo 16½ iki 20 val. liginiai priimami namų konsultorijoj RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro).

LIETUVIAI KATALIKAI

Skaitykit ir platinkint didžiausį Brazilijos katalikų laikraštį

"LEGIONARIO"

Jis yra sąvaltinis. Bet didelio formato ir įdomaus turinio. Metams Prenumerato kaina 15000 Pinigus galima siųsti šiuo adresu «O Legionario» Rua Immaculada Conceição, 59. Caixa Postal 3471. Telefone 5-1536.

Lietuviai katalikai norintieji užsisakyti per «Šviesos» redakciją gali kreiptis kiekvieną dieną pas rinkėją Rua da Mooca 309.

IS LIETUVOS

KIEK REGISTRUOTA OR-JU IR JU PADALINIŲ

Balandžio 1 d. Lietuvoje veikė 730 draugijų, 10 draugijų s-gų ir 6.900 draugijų padalinių. Draugijų, turinčių padalinių, yra 74, iš jų 70 Kaune, 2 Biržų apskrityje ir po 1 Sialūjų ir Telšių apskr.

Bal. 1 d. or-jų s-gų veikė 11, jų regionų 5, rajonų 45 ir kuopų bei skyrių 930. Visi tie padaliniai yra KVC arba Pav.-kų Federacijos. Apskritimis jie taip skirstomi: Alytaus 50, Biržų 45, Kauno apskr. 45, Kauno m. 18, Kėdainių 50, Kretingos 45, Marijampolės 48, Mažeikių 28, Panevėžio 78, Panevėžio m. 8, Raseinių 53, Rokiškio 46, Seinų 23, Sakių 39, Sialūjų 85, Sialūjų m. 5, Tauragės 58, Telšių 52, Trakų 31, Ukmergės 60, Utenos 52, Vilkaviškio 38, Zarasų 23.

Iš viso visokių rūšių dr-jų, dr-jų s-gų ir jų padalinių suregistruota 8187.

BUS SENOVĖS DIENA

Seiriuose liepos 3 d. rengiama didžiulė Dūkijos senovės diena. Jai vis dar renkami eksponatai, ruošiamas smulkus programa, nes manoma susilaukti daug svečių. Daug dirba, ypač ekponatus rinkdami, apylinkės mokytojai.

KASDIEN LAIKYS SV. MISIAS UZ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBE

Maldos Apaštalinimas organizuoja maldas už tėvynę. Nuo šių metų Velykų kėkvienu dieną per visus metus kurioje nors bažnyčioje bus laikomos šv. Mišios už Lietuvos Nepriklausomybę ir Kat. Bažnyčios reikalus Lietuvoje.

GELFZINKELIS I VILNIU

Jau sutaisytas. Lietuvos pusėje reikėjo nutiesti 1,5 km, o už demarkacinės — 3 km. Nuolatino susisiekimo kol kas dar nebus.

NUTEISĖ KALĖTI VISA AMZIU

Kauno apygardos teisme buvo svarstoma buv. Pienocentro tarnautojo Adomo Laucius byla. Jis gruodžio 13 d. prie Apyg. teismo ant šaligatvio nušovė savo žmoną Stefą, su kuria kartu negyveno ir bylinėjosi dėl jos ir jų

dukterų išlaikymo. Apyg. teismas Laučiui nubaudė kalėti visą amžių ir iš jo atiteisė 395 Lt žmonos laudotuviams ir po 50 Lt abiem dukterim ligi joms su eis pilni metais arba ligi jos ištekės.

ATLEIS 510 EIGULIU

Vietoje ligi šiol buvusių 2.310 eigučių naujam paskirstyme yra numatyta 1.396 eigučiai (etatiniai I kategor. tarnautojai) ir 484 laisvai samdomi miško sargai. Tuo būdu jau šį pavasarį dėl etatų mažinimo bus atleista 510 eigučių.

PAVARDZIŲ ATLIETUVINIMAS NUKELIAMAS

Pavardžių atlietuvinimo įstatymas sutiko tam tikrų klūčių. Ist. projektui svarstyti komisija prašo laiką prailginti ligi rudens — mat, norima šį įstatymą priimti drauge su kitais (pilietybės etc.) įstatymais.

STATYS LABAI DAUG VILNIAUS KRYZIŲ

Iš įvairių provincijos vietų pranešama, kad šiemet ne tik miestuose, bet ir kaimuose rengiamasi statyti daug Vilniaus kryžių. Kryžių pašventinimas bus susietas su atitinkamomis Vilniaus iškilėmis. Labai daug Vilniaus kryžių statys ir pavasarininkai.

LENKAI KVIECIA LIETUVOS OPERA

Vilniaus ir Varšuvos teatrai nori Lietuvos Valstybės Operos gastrolių. Tuo reikalu Kauno Valst. Teatro direktorių ir laišką parašė.

PARDAVĖ 12.406 TONAS LINŲ

Vokietijai parduota 700 tonų linų ir pakulų. Iš viso ligi šiol išparduota 12.406 tonos.

KLAIPĖDOJE STATOMAS MODERNIAUSIAS JURŲ LAIVAS

«Vakarai» praneša, kad «Hamburg—Amerika» linija Klaipėdos Lindenu laivų dirbtuvėse užsakė 2.000 keleivių jūros laivą. Jis bus varomas naujai įrasta straigtų, kurio pagalba laivas galės vietoje apsisukti ir tiesiog priplaukti prie kranto.

Brazilijos atradimas

Ir šiais metais iškilmingai paminėta 3 gegužės visoje Brazilijoje ir Portugalijoje. Ši diena oficialiai skaitoma Brazilijos atradimo diena. Tačiau Pedro Alvares Cabral Brazilijos krantus pirmą kartą pasiekė ne 3 gegužės, o 21 balandžio 1500 metais. Tik Portugalijos nuosavybėn naujos žemės buvo paskelbtos 3 gegužės, ir dėl to ši diena dabar Brazilijoje ir Portugalijoje švenčiama kaip tautinė šventė. Rio de Janeiro, Sant'Anna katedroje, vidurnaktį į pirmadienį buvo atlaikytos «Šventoji valanda už Braziliją» pamaldos: šv. Mišios, religiniai—patriotinio pobūdžio pamokslas. Dieną pirmą kartą nuo imperijos laikų atgaivintas paprotys—šv. Jurgio garbei procesija įvairiomis sostinės gatvėmis. Ji buvo labai iškilminga. Mokyklose buvo paskaitos, pažymintios 3 gegužės reikšmę Brazilijos ir pasaulio civilizacijai. Rio de Janeiro ir São Paulo karuomenės įgulos rengė paradus, o São Paulo kavalerija įdomias ir didelio pritarimo susilaukusias rajtųjų lenktynes.

BRAZILIJOS APELSINAI, Šiais metais turi gerą rinką Anglijoje. Dėžė apelsinų Londone parduodama už 52—60 milreisų.

KAIP GREIT? KAIP AUKŠTAI? KAIP GILIAI?

-- Pasiekta Campbellso pasaulinis automobilio greičio rekordas yra 489,637 km. per valandą. Greičiausia elektrinė automatinė važiuoja per valandą tik 175 km.

— Aukščiausiai pakilęs ballonas pasiekė 35.000 m. Andersonas ir Steffensas pakilo balonu 22066 m. Orlaivis aukščiausiai pakilo 15.250 m.

— Naras Beebe nerisė į vandenį net iki 933 metr. Giliausiai žemėje dirbą Pietų Afrikos darbininkai. Jų šachtos siekia 2600 m. Giliausiai įgręžta žemė yra Kalifornijoje: 3353 m. Tai skaičiai, kurie rodo žmogaus nepalaujamą įdomumą.

Smulkios žinios

SANTA CASA pereitais (1937 m.) turėjo 8.365.712\$300 pajamų ir 8.883.883\$400 išlaidų. Tuo būdu sudarė nedideles daugiau pusės milijono milreisų. Santa Casa gydo ir laiko neturtinguosius visą veitui.

AUSTRIJOJE HITLERIS įvedė priverstinus darbus visiems, katp yra Vokietijoje.

ANGLIJA užsakė labai daug karų lėktuvų Jungtinėse Šiaurės Amerikos Valstybėse.

S. AMERIKOJE, Grundy, angliu kasyklose įvyko sprogdimas, per kurį žuvo 45 angliakasiai.

BRAZILIJA visu smarkumu rengiasi minėti 50 metų sukaktį nuo vergijos panaikinimo 1888 gegužės mėn. 13 d.

TURKIJA išliko baimės žemės drėbėjimas. Sugriauta daug katmų. Simtai užmoštų.

LONDONO miestas paskyrė 57 milijonus svarų sterlingų nugriauti senus ir nehygieniškus namus ir jų vietoje pastatyti modernius.

LISABONOJ, netolį nusto, pirmadienį traukinyje užvažiavo ant keleivių autobuso. 20 žmonių buvo užmošta vietoje ir 12 sunkiai sužeista.

SANTIAGO. Chaco klausimas vėl kelta nerimo. Čili, Argentinos ir Bolivijos užsienių reikalų ministerijos nori geruoju likviduoti kilusį konfliktą ir neprileisti karų.

BRAZILIJOS KONSULATAS Berlyne reikalauja iš visų Vokietijos piliečių, kurie norės gauti Brazilijos vizą, nurodyti, kurios jie rasės ir tautybės.

CHEVROLET fabriką Bay City okupavo darbininkai ir atsisako išeiti ir grįžti į darbą, kol bus priimti darban 3 pašalinti darbininkai.

LIETUVA IR LENKIJA

PAULIUS ŠLĖŽAS

Jų santykiai nuo seniausių laikų ligi šių dienų

Diplomatiškos santykių užmezgimas su Lenkija paskatino mus apžvelgti buvusius su ta valstybe politinius santykius praeityje.

Seniausi tautų santykiai bene bus buvę karo santykiai. Tokių santykių būta pradžioje ir Lietuvos su lenkais: jie prasidėjo X amžiuje*). Lietuvai, arba jų giminaičiai, užpildavę lenkus, o lenkai tuo pačiu atsimokėdavę lietuviams. Vėliau, ypač Traidenio laikais, lietuviams teko nemaža kariuoti su lenkais. Mūsų laikais pasiekdavo ne tik Mozūrus, bet ir tolimąją Krokuvą. Mozūrų kunigaikštis Boleslovas II, norėdamas apsaugoti nuo lietuvių puolimų, vedė Traidenio dukterį. Kokie po to buvę santykiai tarp Lietuvos ir Lenkijos luadytų ir tas faktas, jog Boleslovas savo sūnų pakrikštijo Traidenio vardu, Vytenio laikų kronikos taip pat mirga žiniomis apie lietuvių užpuolimus Mozūrų ir Mazlenkių žemių. Tų kovų metu Vyteniu pavyko atimti iš Mozūrų kunigaikščių vadinamą Palen-

kę, kur nuo senovės gyveno lietuvių giminaičiai jotvingiai. Nesiltova lenkų žemių pūdinėjimai ir Gedimino laikais. Tačiau Gediminas, norėdamas apsiginti nuo ordino nuolatinių puolimų, o taip pat per krikštą susiartinti su vakarų Europa, kad visokiais būdais kliudė kryžiuočiai, padarė sąjungą su Lenkija (1323). Tai bus bene pirmoji mūsų žinoma sąjunga su Lenkija. Tai sąjungai sutvirtinti Gediminas išleido savo dukterį Aldoną už lenkų karaliaus sūnų Kazimiero. Tačiau toji sąjunga Lietuvai nedavė jokios naudos: Lenkija buvo dar silpna valstybė, viduje su siskaldžiusi, ir todėl negalėjo padėti Lietuvai. Gediminas padėjo kariuoti lenkams su Brandenburgu ir ordinu. Tačiau jie nė karto neatėjo į talką Lietuvai prieš kryžiuočius. Ši sąjunga buvo lenkų nutraukta po Gedimino mirties (1343).

Mirus Gediminui santykiai su lenkais pasikeičia. Kazimieras Didysis, atsisakęs Pamarlo, padarė su ordinu sąjungą. Lenkija, netekusi išėjimo į Baltijos jūras, automatiškai atsigrižo į rytus, įsiekodama išėjimo į Juodąsias mares. Verždamasis į rytus ir pietus Kazimieras susikirsio su Lietuva dėl Voluinės, kurios didelę dalį valdė Al-

girdo ir Kęstučio brolis Liubartas. Kovos užtruko net keletą dešimčių metų. Kadangi tomis kovomis buvo suinteresuota visa Lietuva, ne vien Liubartas, tai Kazimierui nepavyko užgrobti Voluinę. O kai jis mirė, Lietuva, pasinaudodama lenkų suirutėmis, dar labiau praplėtė savo sienas. Užkirto lenkams kelią į pietus ir Algirdas: nugalėjęs totorius (1363), jam atiteko Podolė, Kijevas ir visos pagal žemutinį Dnieprą žemės ligi Juodųjų marių.

Iš to meto Lietuvos kovų su lenkais pažymėtinas šitoks epizodas. Kazimieras, pats vienas negalėdamas įveikti Liubarto ir jo talkininko Kęstučio, kartą pasikvietė į pagalbą savo seserėną, vengrų karalių Liudviką. Šis, su rinkęs savo kariuomenę, atvyksta į Lenkus. Kadangi žygyje suseraga Kazimieras, tai Liudvikas tapęs visos kariuomenės vadu, atvyksta į Lietuvos pasienį. Liudvikas, užot puolęs Lietuvius, padarė su Kęstutiu sutartį. Kęstutis su savo broliais ir valdiniais pasižadėjęs apsikrikštyti, jei vengrų karalius jam išrūpinsis iš popiežiaus karalius vainiką. Be to, jisai pasižadėjęs su savo kariuomene padėti vengrų kariuomenei jei vengrų ir lenkų karaliai grąžinsią Lietuvai kryžiuočių užgrobtas

žemes ir jei visados ginsią ją nuo ordino ir totorių; Lietuva, Vengrija ir Lenkija gyveniančios amžiuje taikoje. Tą sutartį Kęstutis patvirtinęs pagoniškais apeigomis. Po to jisai drauge su Liudviku išžygiavęs į vengrų sostinę Budą, kur turėjęs apsikrikštyti. Tačiau Kęstutis, kažkodėl į trečią dieną, pasinaudojęs nakties tamsa, pabėgo ir sugrįžo į Lietuvą (1361).

Po to lenkų karalius Kazimieras taip pat bandė Lietuvos valdovus — Algirdą, Kęstutį ir jų brolius prikalbėti, kad apsikrikštytų, bet nepavyko prikalbėti. Algirdo ir Kęstučio laikais taip pat susigiminiuota su lenkų kunigaikščiais. Mozūrų kunigaikštis Jonušas vedė Kęstučio dukterį Danutę. Kiek vėliau kitą jo dukterį Ringailę vedė Plocko kunigaikštis Henrikas.

Jogailos ir Vytauto laikais santykiai su Lenkija pasikeičia iš pagrindų. Mirus lenkų karaliui Kazimierui, Lenkijos sostas atiteko jo seserėnui vengrų karaliui Liudvikui. Pastarasis, neturėdamas vyrliškos giminės įpėdinių, o tik tai tris dukteris, priverčia lenkus dovanomis ir gravinimais pasirinkti į savo valdoves vieną jo dukterų.

(Bus daugiau.)

*) Gal tie santykiai buvo prasidėję su lenkais ir daug anksčiau, bet apie tai trūksta rašytinių žinių. Lenkai raštą pradėjo vartoti tik X amžiuje, po krikšto.

IŠ VILNIAUS KRAŠTO Japonu imperatoriumi lobiai

Byla dėl lietuvių tautos himno

Kaip kasmet, taip ir 1937 m. Vėlinių dieną Rusų ir šv. Petro ir Povilo kapinėse prie žymiųjų mūsų tautos veikėjų ir lietuvių kareivių buvo giedamas lietuvių tautos himnas. Dėl to Vilniaus Miesto Storasta himno giedojime žiūrėjo lenkų valstybei nepaįtakumo rodymą ir nubaudė kai kuriuos kapinių lankytojus nuo 20—350 zlotų.

Trumpiausias pasauly karas

Dabar, vis dažniau pasigirstant įvairiems karo spėjimams: koks bus karas? kada bus karas? kiek ilgai truks būsimasis karas? ir t. t., pravartu būtų visiems sužinoti apie vieną, gana charakteringą, karą, įvykusį dar nelabai seniai.

— Tai buvo 1896 metų rugpjūčio mėn. 27 d. Zanzibaro sultonas paskelbė karą Anglijai. Britų kreiseris, kuris tuo laiku stovėjo netoli Zanzibaro, gavo įsakymą tuojau apšaudyti paskelbusio karą sultono rūmus ir paskandinti vienintelį sultono karo laivą. Įsakymas buvo įvykdytas ir lygiai po 37 minučių viršum sultono rūmų suplovė savo balta taikos vėliava. Taigi, šis karas truko tik 37 minutes.

MOKSLININKAS KUNIGAS I FILIPINUS

Zinomas Sikkavos Observatorijos direktorius Sanchajuje ir gravimetru išradėjas Tėvas Lelejus, kuris Filipinuose buvo priglaustas, prezidentui pasiūlė savo patarnavimus, kad čia galėtų studijuoti gravitacijos problemą.

— Siemet Lietūkis rengiasi Šiauliuose pastatyti linų apdirbimo fabriką, Panevėžy — aliejaus fabriką ir, greičiausiai Kaune, tabako fabriką.

Visi nubaustieji perdavė savo bylą Vilniaus Apygardos Teismui.

Antrą kartą byla buvo nagrinėta kovo 28 d. Atsisėdo kaltinamajam suolan studentai: 1) Simas Dmukauskas, 2) Vladas Jurkevičius, 3) Jonas Misūra, 4) Bronius Račiuskas, 5) Albina Skrebutėnaitė, 6) Vanda Siniūtė, 7) Bronius Uziela ir 8) Pranas Zukas. Ginnazistai: 1) Adolfas Astauskas, 2) Vytautas Budreika, 3) Juozas Gudačius, 4) Cezaris Skrodzkiš ir 5) Algirdas Valeiša. Be to, Liudvikas Cincinnati, Stasys Eidukonis, Juozas Maceina ir Alfonsas Muncelis.

Teismas visus išteisino. Gynė adv. Kovalskis, Juknevičius ir Jasinskis. Vasario mėn. buvo išteisintas ir Pranas Cenys, kuris taip pat buvo nubaustas už himno giedojimą Rusų kapinėse, nors, kaip vėliau teisme paaiškėjo, iš viso tuo metu nebūto Vilniuje.

Norėjo bombarduoti Kremlį

Prieš du mėnesius pabėgo iš Sovietų Rusijos du lakūnai su karo lėktuvu ir nusileido Estijoje. Siomis dienomis spaudoje jie paskelbė savo pabėgimo motyvus. O jie labai įdomūs.

Sovietų lakūnai sugalvojo originalų planą paliuosuoti Rusiją iš didžiausio tirono Stalino vergijos: pakilti daugeliu bombonešiu į orą ir susprogdinti galingom bombom Kremlį ir Staliną!

Planas buvo paruoštas įki smulkmenų. Išvarkėse vienas lakūnas savo draugus išdavė GPU visus sąmokslininkus areštavo ir sušaudė. Tik dviem pavyko pabėgti lėktuvu į Estiją. Be to, jie pasakoja apie didelį visame krašte bruzdėjimą. Visi tikrieji rusai yra Stalino priešai. Taip pat visos pavergtos tautos siekia išlaisvinti. Revoliucijos nebūsią galima įvengti,

Ne maharadžos ir Rokfeleriai yra turtingiausi žmonės pasauly: tikri vargšai jie yra prieš Tekančios baulės imperijos valdovą, mikadą Hirohitą, kuri japonai su pamaldžia pagarba vadina Tensti — «dangaus sūnum», arba Stujo — «aukščiausiuoju valdovu».

Kojimachi-Ku, pačiame puošniausiam Tokijo rajone, už trijų gilių griovių ir trijų aukštų mūro sienų stovi imperatoriaus pilsis. Joje lemiami visi didieji valstybės įvykiai, nes pagal konstituciją asmeninė mikado žinotij yra pačios svarbiosios valstybės institucijos.

Neįmanoma kalbėti apie ekonominę Japonijos pažėgumą ir neturėti omeų mikado lobų. Galima nekreipti dėmesio į Japonijos finansų grafo Mitsui ir jū pramonės barono Mitsubi turtus, bet nedovanotina klaida būtų išleisti iš akių per tūkstančius metų sukrautus imperatoriaus kapitalus. Tuos jo turtus administruoja specialus nepartinis kabinetas. «Dangaus sūnu», pav., priklauso žymi Japonijos Banko akci-

jų dalis, Jokohamos bankas, Japonijos hipotekos bankas, Japonijos pramonės bankas. Savo kapitalais mikado dalyvauja laivininkystės bendrovė «Nippon Yusen Kaisha», jam priklauso imperatoriškasis viešbutis Tokioje.

Prekybos firmos, metalo pramonės įmonės, kasyklų bendrovės ir fabrikus tiesiogiai kontroliuoja imperatoriškas turtų prižiūrėtojas. To prižiūrėtojo sprendimui nedrįs pasipriešinti nė vienas prekybininkas bei ūkininkas, nes dieviškojo «dangaus sūnaus» šėėlis dengia ir jo atstovus.

Japonijos imperatorius yra ir didžiulį žemės plotų savininkas. Jam priklauso 23 pilys ir yvarinės (vilos) įvairiose japonų salų vietose. Iš jų garsiausia bus Kioto pilis, kur pagal senąsias tradicijas yvainikuojami imperatoriai.

Imperatoriškuose Stinjuko soduose vykta puošnios pavasario ir rudens šventės. Prie žuvingosios Jintau upės stovi keletas vasarinių, kuriose imperatoriaus apsistoją atvykęs toj upėj pažvejoti arba pamėdiuoti aplinkinėse giriose.

Iš viso Japonijos imperatoriui priklauso 1.302.062 ha žemės; tāt sudaro vieną šimtąją visos Japonijos teritorijos dalį. Galima įsivaizduoti, kokias milijoniškas pajamas mikado gaus iš šitų lobų! Prieš jas dingtė dingsta tie 4,5 milijonai jenų įlaidų, kurias mikado padaro per metus.

Siuo metu Japonijos imperatoriaus turtus administruoja trys jo finansiniai patarėjai — žilasis princas Sajondzīs, baronas Ikkis ir grafas Makino.

KAI KALBĖTOJAI NETENKA PUSIAUSVYROS

Vokietijos darbo fronto vadas Leyas, Wiener Neustadte 30.000 darbininkų susirinkime pasakė rinkiminių kalbų, kurioje, tarp kitko, pareikė: «Tikiu šioje žemėje Hitleriu... Tikiu Dievu danguje. Tikiu Dievu, kuris mane veda ir man vadovauja. Tikiu, kad Dievas pasiuntė Hitlerį ir kad Jis jį veda ir jam vadovauja».

Heliumo dujos Brazilijoj

Paskutiniaisiais metais imta intensyviau tyrinėti Brazilijos požemį turtai. Neseniai savo skaitytoms pranešėme apie gausių žibalo versmų suradimą. Siomis dienomis Minas estadė vokietis tyrinėtojas Josef Hitzler Pomba ir Tocantins municipio pranešė atradęs heliumo. Jo būsią galima Brazilijoje gauti iš žemės daugiau, negu Amerikoj, Rusloj ir Kanadoj drauge paėmus.

Heliumo dujom, kaip žinoma, pripildomį diržabliai — cepelinai. Jos yra labai lengvos ir neužsidega.

— Gavo ir suplėšė. Lizaveta Grigorjevna meile neužsiima.

— Ai kokia ji špūlė! pasakykit jai, kad ji špūlė.

— Michaila Izmučenkova! — šaukia Kuzma Egorovas.

Priimamąjį įeina «bosas» Michaila.

— Michaila Fedotyčas! Sveikinam! Ką skauda?

— Gerklė, Kuzma Egorovai! Atėjau pas tamstą, tikrai sakant, kad jūs tai, teiktumėtės apie mano sveikatą tai... Ne taip skauda, kaip nuostolis... Del ligos negaliu giedoti, o regentas už kiekvienas mišias keturiasdešimt ka peikų iškaito. Už kauranaktį vakar pusrublį išskaitė. Sjryt buvo pamaldos už ponus, giesmininkams trirublė buvo duota, ir man, del tos mano ligos, nieko neatiteko. Ir žiaotum, tams tēle, kas link rijimo galiu jums pažymėti, kad jau bajsiai plėžia ir gergždžia. Redosi tavo gerklėje kokis katinas tupi ir nagais taip... Hm... Hm...

— Nuo karštų gėrimų... gali būti?

— Negaliu pasakyti, nuo ko tikrai mano šį ligą atsirado, bet galiu tamstai išsireikšti, kad, matote, tamstėle, karšti gėrimai tenorams veikia, o bosams nė kiek. Bosas nuo gėrimu, Kuzma Egorovai, darosi lyg tirštesnis... Bosams daugiau kenkia persišaldymas.

Iš langelio išlenda Gliėbo Gliėbyčio galva.

— O ko senėi duoti, — klausia Gliėbas Gliėbyčas. — Geležis, ką buvo ant lango, jau išėjo. Aš praimsiu tą, ką ant lentynos.

— Ne, ne! Nelipė Jonas Jakovievičas! Pyks.

— Taj ko jai duot?

— Ko nors!

— Duoti ko nors? Glebo Gliėbyčio kalba rėškija: «duoti sodos».

— Karštų gėrimų reiktų vengti.

— Aš jau ir taip trys dienos kaip negeriu... Man nuo šalčio... Iš tikrųjų degtinė bosui pridoda gergždimo, bet nuo gergždimo oktavė, Kuzma Egorovai, kaip tamstai žinoma, geresnė... Be degtinės mūsų broliui negalima apsieiti... Kas per giesmininkas, jeigu degtinės nevertoją? Ne giesmininkas, tiktai, atleiskite man, viena ironija!.. Kad aš neturėčiau tokio užstėtimo, aš ir j burną jos, prakeiktos, nelaučiau. Degtinė yra šėtono kraujas.

— Šit kaip... Aš duosiu tamstai miltelių... Jūs įstarpinkite juos butelyje ir plaukit sau gerklę rytą ir vakarą.

— Nuryti galima?

— Galima.

— Labai gerai... Pjks būna, kai nuryti negalima. Plauji, plauji, ir išspiauji — gaila! Ir štai dar apie ką, tėsą pasakius, aš norėjan jōs paklausti... Aš be to dar, kaip aš pilvu skundžiūosi, ir del tos pačios priežasties, taigi, tamstėle, kas mėnuo leidžiu sau kraują ir žoles geriu, taj ar aš galiu bažnytnines jungtuves imti... na, taip sakant, vesti?

Kuzma Egorovas kjęk laiko galvoja ir kalba:

— Ne, nepatarai!

— Giliai tamstai dėkingas... Pukus tamsta pas mus gydovas, Kuzma Egorovai! Geresnis už visokius dukarus! Dievazi! Kiek sielų už tamstą Dievui meldžiasi! I-I-I!.. Baimė!

Kuzma Egorovas kukliat nuleidžia skutes ir drąsiai užrašo «Natri bicarbonici», t. y. sodos.

Tamsta žinai, ko kiti nežino. Pasakyk ir jiems: «Sviesa» — rimčiausias lietuvių laikraštis!

A. P. CECHOV'AS.

ŠUNDAKTARIAI

(Pabaiga)

— Atvirai sakant, Kuzma Egorovai, viską skauda, na, bet jau jus gydykite vieną širdį, o apie visa kita ten — nesirūpinkite... Lai bobos gydo... Jus man kokį nors spiritėlio duokite, kad širdį nepasiektų. Visa kita taip plūsta į širdį, taip užlieja, o paskui kaip sugriebs, reiškia, štai, šioje pačioje vietoje, taip pastvers, taip ir... tai... Nugarą drasko... Galvoje tarytum akmuo... O taip pat ir kosulys.

— Apetito turi?

— A nė... Dieve mano...

Kuzma Egorovas prieina prie Stakotiejaus, sulenkia jį ir mygia kumštįjį pašonėn.

— Sitaip skauda?

— Oo... oi... vv... Skauda!

— O šitai skauda?

— Vv... Mjrtis!

Kuzma Egorovas duoda jam dar keletą klausimų, pagalvoja ir šaukia jį talką Gliėbą Gliėbyčą. Prasideda konsilium*).

— Parodyk liežuvį! — kreipiasi Gliėbas Gliėbyčas į ligonį.

Ligonis plačiai išsizioja ir išverčia liežuvį.

Iškisk daugiau!

— Daugiau negalima, Gliėbe Gliėbyčiai.

— Siame pasauly yiskas galima. Gliėbas Gliėbyčas žiūri kai kuri laiką į ligonį, apie kažin ką sunkiai mąsto, patraukia pečias ir tylėdamas, įeina iš priimamojo.

— Tur būt, kataras! — šaukia jis iš vaistinės.

— Duokite jam olei ricini ir ammonil caustici, — šaukia Kuzma Egorovas. — Trinti pilvą rytą ir vakarą! Sekantis!

Ligonis įeina iš priimamojo kambario ir eina prie langelio, atverto iš vaistinės į koridorį. Gliėbas Gliėbyčas pripila trečdajį arbatinio stiklo «kastorkos» (ammonil caustici) ir paduoda Stakotiejui. Stakotiejus iš lėto išgeria, apsilaužo, užsimerkia ir trina pirštu pirštą, t. y. prašo ka norint užsikąsti.

— Stai tau spiritas! — šaukia Gliėbas Gliėbyčas, paduodamas jam stiklinę našatiro spjrito. — Trinti pilvą vilniniu skuduru rytą ir vakarą... Indą grąžinti! Nesiremt! Atsitrauk!

Prie langelio, šaliku dengdama veidą ir šypsodamosi, prieina tėvo Grigorijaus virėja, Pelageja.

— Ko jums reikės? — klausia ją Gliėbas Gliėbyčas.

— Lenkiasi tamstai, Gliėbe Gliėbyčiai, Lizaveta Grigorjevna, ir prašę jus metų paplotėliu.

— Su džiaugsmu... Gražjoms moteriškosios lyties ypatomė aš visa kuo pasiruošęs!

Gliėbas Gliėbyčas pasiekia nuo lentynos dėželę su metų paplotėliais ir pusę išpila Pelagejai skarelėn.

— Pasakykite Lizavetai Grigorjevna, — sako jis, — kad Gliėbas Gliėbyčas šypsojosi iš džiaugsmo, kai davė paplotėlius. Ar mano laišką gavo?

LIETUVIAI! Vísí kái vėnas skaitykite „SVIESA“

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai iševiai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokites ir skaitykit „Sviesą“.

„Sviesą“ yra tikriausias kiekvieno lietuvių iševio draugas ir tarėjas.

„Sviesą“ gvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

„Sviesą“ lygiai pagirda tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsireiškimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išeina.

„SVIESOS“ PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoj Amerikoj: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoj: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary P a s t a b a : Iš provincijos pirtgus siųsti Redaktoriaus vardu.

Dr. B. K. Chîpiakoff

(DIPLOMUOTAS MASCYOS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andar. ap. 4. [kėrtė rua Santa Ephenia] Tel. 4-0816. Ligonus priima: siokiadieniais nuo 3 iki 9 val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERINIŲ LIGŲ. Greitas ir radikalus pagydymas triperio, bei sifilis.

Dr. A. Candia ir M. Cogano LABORATORIJA MEDECINIŠCAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapimo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
nė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Už apmokamus skelbimus
Redakcija neatsako.

D-ras Povilas Ličciardi Santa Casa gydytojas - operatorius

MOTERŲ LIGŲ SPECIALISTAS. Moderniškas gydymas SKI VIO, KEPENU, BE OPERACIJOS. Syfilis, REUMATIZMAS, venerinės ligos ir GONORĖJA — VYRU IR MOTERŲ — gydymo procesas pagal naujausią amerikonišką būdą. BENDRA CHIRURGIJA KONSULTORIJA: Praça da Sé, 14 — 2 aukš. salės 12 ir 12-A. Tel. 2-5080 nuo 14 iki 16 val. REZIDENCIJA IR KONSULTORIJA:

RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro) Telef. 5-4175. PRIĖMIMAS nuo 11 iki 12 ir nuo 16½ iki 20 val.

PASTABA: Kviečiamas vyksta į namus kiekvieną momentu — (DIENA ir NAKTI)

Vokiečių fotografijų įstaiga „BERNARDO“ įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

Jūs skaitote „Sviesą“? — Gera! Prenumeratą sumokėjote? — Gera! Paraginat pažįstamus jų prenumeruotus? Ne? — Ot, čia tai negerai! Dar šiandien nuneškite jiems savąjį numerį susipažinti ir paraginkite, kad užsiprenumeruotų. Jei bus reikalo, patys papėkite jiems tai atlikti. Padarysite kultūringą darbą!

Dėmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, tesikreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa Zelina, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos priėmamos visiems. Atsilankykite — įsitikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kurio laiku.

J. STANKŪNAS.

„Sviesą“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske
2. Prie pašto—prie laiptų ir ant kampo.
3. Bom Retire — p. Baužio krautuvėj [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinėj [Rua José Paulino, 109]. ir kampas Rua Silva Pinto ir Jose Paulino.
4. P. Kirilausko krautuvėj — Vila Anastacia.
5. Praça da Sé prie laikrodžio.
6. Pas laikraščių platintojus ir
7. Pas „Sviesos“ įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat

IR — Rua Cuoto de Magaleães ir kampas Rua José Paulino.

RIO DE JANEIRO MIESTE „SVIESA“ GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SA

BENDRUOMENĖS KNYGYNE

Villa Zelinoj rua sėte 58 knygu galima gauti skaityti šia tvarka:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 7 lig 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 1 ligi 2 val. popiet.

Bendruomenės nariai per mėnesį moka po 500 reisų, nenariai kas mėnuo po 1 milreisą ir 5 milr. užstato. Surinkti pinigai skiriama knygų aptaisymui ir naujų knygų pirkimui

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Consultorijos 2-5068.

Dr. S. Meitín

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

PIRMA GRINDYS, DABAR TINKAS IR PILIORIAI

Villa Zelinoj Lietuvių bažnyčioj jau baigtos sudėti grindys. Bažnyčia gavo daug jaukesnę išvaizdą. Grindų raštas yra charakteringai lietuviškas — tautiškų žvintų ir juostų motyvais. Grindinio planą sudarė mok. F. Girduškas.

Dabar jau tariamasi su inžinierium dėl tinko ir piliorijų. Jei lėšos leis, pradžioje birželio mėn. numatoma pradėti tolimesni rengimo darbai.

Kiekvieno lietuvių pareiga kad ir kuklia auka paremti daug lėšų pareikalančių darbų vykdymą. Aukos priimamos lankantis į namus, bažnyčioje renkant pamaldų metu ir kitom progom. Susipratęs katalikas neprivalo laukti, kol jo kas ateis paprašyti, o pats savo auką asmeniškai įteikia. Kas greit ir linksniu veidu bei gera širdim aukoja, tą, anot šv. Rašto žodžių, myli Dievas.

PAAIŠKINIMAS SKAUTŲ REIKALU

Daugelis tėvų teiraujasi, klausdami, ar leisti vaikams priklausyti skautų sąjungai. I tai paaiškinu sekanti.

Katalikų tėvų vaikams leidimas ar neleidimas dalyvauti skautų eilėse priklauso to, koki yra skautų vadai ir to, koki santykiai yra su Katalikų Bažnyčia.

Jei skautų organizatoriai žmonės yra tvarkoje, kaip katalikai, nes skautizme svarbu vado pavyzdys, ir jei tuntas ir jų draugovės turi savo dvasios vadus, kurie rūpinasi skautų religiniu ir doriniu auklėjimu, religine praktika, kaip to reikalauja ir bažnytinių teisinių nuostatų ir Brazilijos Episkopato nurodymai, tuomet galima ir tartarima leisti vaikams priklausyti skautų sąjungai.

Skautizmas turį padėti auklėti šeimai, Bažnyčiai, mokyklai. Jei skautų eilėse yra katalikų tėvų vaikai, tai ir visas auklėjimas turi būti persunktas katalikiškos dvasios. Ir tuo atveju, skautų eilėse turint katalikų tėvų vaikus, skautų vadovams prislaukinti privalomą Bažnyčios reikalavimų yra ne kokiam nors katalikams teikiama privilegija, bet pareiga.

Katalikų tėvų pareiga budėti, kad katalikiškas auklėjimas nebūtų pažeistas ir mokykloj ir organizacijoj. Nes tiek mokykla tiek organizacija nėra nuo nieko nepriklausančios institucijos, bet tik šeimos talkininkės ir padėjos auklėjimo darbe.

Kun. P. Ragažinskas.
KOLONIJOS KAPELIONAS.

B. L. O. CENTRO NARIU IR VISU LIETUVIŲ DĖMESIUI

Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centro patalpa, rua da Moo'ca, 1719 (senas numeris 307-a), prie Aldo redakcijos, atdara kas dieną nuo 7 iki 10 valandos vakaro. Sekmadieniais nuo 2 iki 4 val. p. p. I patalpą gali užeiti kiekvienas lietuvis ir naudotis jau veikiančia skaitykla. Galima pasiklausti visokių lietuviškų laikraščių iš Lietuvos ir Amerikos.

Nuo gegužės 1 dienos jau įrengta gydytojo konsultorija ir veikia tris dienas į savaitę: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val. vak. Kiekvienas Centro narys galės kreiptis pas gydytoją labai pagiginta kaina.

Gegužės 8 dieną, sekmadienį, 2 v. p. p. šaukiamas visuotinis Centro narių ir prijaudančių susirinkimas Mokos

lietuviškoj mokykloj. Visi Centro nariai ir prijaudantieji dalyvaukite kuo skaitlingiausiai tame susirinkime. Naujas Lietuvos Konsulas taip pat sutiko būti susirinkime.

Užsirašyti į Centrą arba nario mokėsius galima kiekvieną dieną Centro patalpoje nustatytomis valandomis. Rašykites Centran, kas dar nėra įsirašęs. Barminės visi lietuviai į krūvą ir dirbkime visi bendrai savo pačių naudai. Jei patys nesirūpinsime savo ateitimi, jei gyvenime išsiskaldę, niekas mums nepadės ir sunkiai valandai atėjus. Naudokimės tomis teisėmis, kurias mums teikia šio krašto valdžia, stokime ir stiprinkime mūsų pašalpinę organizaciją — Brazilijos Lietuvių Organizaciją Centrą.

Valdyba.

CENTRO POSĖDIS

Gegužės m. 3 d. buvo Brazilijos Liet. Org. Centro Valdybos ir Tarybos posėdis. Be valdybos ir tarybos narių, posėdy dalyvavo p. Konsulas Polišaitis ir Centran įeinančių organizacijų pirmininkai. P. Konsulas supažindinęs su Centru, jo nuveiktais darbais, sutiktomis ir sutinkamomis veikimo kliūtimis ir tolimesniais veikimo planais. P. Konsulas pasidžiaugė gražia darbo žmonių iniciatyva, pabrėždamas, kad lietuviškos kultūros darbas ir darbininkai ras P. Konsulo nuosirdaus priitarimo. Buvo apspartyta visa eilė svarbių Centro reikalų. Posėdis truko 4 val.

VARGSTANČIOS ŠEIMOS

Yra São Paulo mieste lietuviškų šeimų, įpaolusių ne dėl savo kaltės į skurdžią materialinę būklę, kurios yra reikalingos medžiaginės paramos. Štai pavyzdžiai, Bom Retiro rajone, Newton Prado g. nr. 534, gyvena Aleksandro Pempės šeima. Pats tėvas jau apie metus laiko serga ir nebegali dirbti. Yra du vaikučiai. Vienas 5, kitas 10 metų. Šeimos išlaikymo našta guli ant vienos motinos pečių. Ji 44 metų moteris, dirba kasdien fabrike 9 valandas uždirbdama puspenko milreiso, taigi per mėnesį neuždirba nė 150 milreisu. O reik mokėti buto nuoma, reik apmokyti ir pavalgydinti vaikučiai, reik prižiūrėti sergantį vyrą. Ar galima išsiversti iš to šimto ir vieno kito desėtko gaunamo motinos uždarbio. Nesunku suprasti, kokia slėgianti nuotaika turi būt šeimose, kai kasdien rekurima duonos kasnio. O ir tie nelaimingieji žmonės, kaip ir visi kiti. Tokių šeimų, net sunkešėjų būklė, rasime daugiau. Kas gali tokioms šeimoms padėti? Konsulatas per metus duoda 20 ar daugiau milreisu. Nė vienas paskiras žmogus irgi neįstengs ilgėsių laikų sušelpiti. Čia reik stiprios pašalpinės organizacijos mūsų kolonijoj, kad savo vargstantiems broliams galėtume padėti kuo tik su vargu. Tokia organizacija, kuri tuo rūpinasi kaip tik yra Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centras, randas didelio pritarimo visų Brazilijos lietuvių tarpe. Kiekvienas lietuvis, kurs stoja Centran nariu ir ten įneša savo milreisu, tuo pačiu prisideda prie šelpimo ir nelaimėn patekusių pagelbėjimo savo tautiečių. Juo daugiau Centre bus narių, tuo daugiau vargo prisiegtiems ar nelaimėn patekusiems galėsime padėti. O nuo to niekas nėra apdraustas.

B. L. O. Centro Valdyba.

LIETUVISKAS VAKARĖLIS TIK SU SAMBAIS...

Balandžio m. 30 d. bandeiranti. ninkų «Viltis» suruošė vakarėlį. Programoj pašokta keturi lietuviški šokiai, padainuota dainų. Publika buvo ne-

daug. Tik nesuprantama, kodėl vakaro rengėjai propaguoja scenoj tautinius šokius, o pasisamdė orkestrą, kuris nemoka pagroti netik tautinių šokių publikai, bet net valsų, polkos. Lietuviškų vakarų rengėjai orkestrus turėtų įpareigoti daugiau groti tautinių ir šiaip kultūringesnių šokių, bet ne išvien laukiniškumu ir nuobodumu atsiudondčius sambus, foksus ir kitą negrų «meną».

B u v e s .

NAUJI CENTRO NARIAI

Kazys Tatarūnas
Jurgis Sabasevičius
Radzevičius Pijus
Juozas Velepolskas
Albina Velepolskienė
Jonas Pečkaitis
J. Tumas
Vinčas Busilą
Bronius Satas
Petras Paporėlis,
Jonas Paporėlis
Oto Feiferis
Jonas Bžescinskas
Kazys Jankauskas
Edvardas Gečiauskas
Mečislavas Cepkauskas.

JAU VEIKIA GYDYTOJO KONSULTORIJA

Centro pastangomis jau pradėjo veikti Centro patalpoje gydytojo konsultorija. Klįentai bus priiminėjami pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val. vakaro. Už apžiūrėjimą Centro narys mokės tik 5 milreisu. Taj yra labai didelis palengvinimas, nes paprastai mokama gydytojui už apžiūrėjimą 20 — 30 milreisu, ir daugiau. Centro narys, norįs kreiptis į gydytoją, Centro patalpoje gaus kortelę.

Patarimus duos dr. J. Gertel, austras. Kalba vokiškai ir portugaliskai. Centro narius ir visiems lietuviams patariama labai prienamomis sąlygomis pasinaudoti medicinos pagalba. Tai dar pirmas toks kolonijos gyvenime atsitikimas, kad lietuviai turės savo gydytoją.

Kadangi pagiginta medicinos pagalba bus taikoma tik Centro nariams, visi lietuviai privalo savo pačių labai stoti Centran.

K r a p .

IR VĖL NAUJAS KAPAS

Balandžio m. 28 d., Santa Casa ligoninėj mirė Antanas Ceponis iš Vilia Alpinos. Velionis atsiskyrė su šiuo pasauliu dar pačioj jaunystėj, teturėdamas tik 23 metus amžiaus. Sirgo plaučių uždegimu.

KUN. RAGAŽINSKAS VAZIUOJA INTERIORAN

Gegužės m. 9 d. kun. Ragažinskas vaziuoja į Rio Grande do Sul estada, Santa Maria ir Porto Alegre arkidieocijas lankyti ten gyvenančių lietuvių. Grįš į São Paulo gegužės m. 28 d.

MOTERYSTĖS luoman rengiasi eiti: Stasys Sejūnas, kilęs iš Aluntos parapijos, su našle Magdaleną Medziukevičienę, gyvenančią Villa Belloj, Saudade gatvėj.

Pamaldos

Si sekmadienį, gegužės m. 8 d.
Pamaldos bus:

VILLA ZELINOJ

šv. Mišios 8 val. ryto.

Suma 11 val.

Gegužinės pamaldos postau šeštą val. vakaro.

* * *

Sv. Antano do Pary bažnyčioj suma 11 val.

* * *

VILLA ANASTAZIJOS lietuviams pamaldos pusiau aštuntą val. ryto vengrų koplyčioj. Gegužės mėn. 28 d.

* * *

Kun. Ragažinskul įvykus interioran gyvenančių lietuvių lankyti, ateinarčius du sekmadienius, gegužės mėn. 15 ir 22 d., Villa Zelinoj lietuvių bažnyčioj bus tik 8 val. ryto. Šiuos du sekmadienius sumos vienuoliktą val. ne bus. Gegužinės pamaldos bus 3 val. po pietų. Siokiadieniais gegužinės pamaldos 7 val. vakaro

* * *

GEGUŽINĖS PAMALDOS

Gegužės m. paskirtas yra Marijos garbei. Šį mėnesį bažnyčiose ir namuose giedama ar kalbama Marijos garbei litanija.

* * *

SUTVIRTINIMO (Dirma vonės) Sakramentas bus teikiamas netrukus Villa Zelinoj, lietuvių bažnyčioj. Norintieji priimti Sutvirtinimo Sakramentą tuoj privalo užsirašyti pas kolonijos kapelionus.

* * *

EVANGELIJA TREČIAM SEKMADEINIUI, PO VELYKU

Anuo metu Jėzus tarė savo mokytiniais: Dar valandėlė ir jūs jau nematysite mane; ir vėl valandėlė, ir matysite mane, nes aš einu pas Tėvą. Tuomet kai kurie iš jo mokytinių kalbėjosi tarp savęs: kas tai yra, ką jis mums sako: Dar valandėlė ir nebematysite mane; ir vėl valandėlė, ir vėl matysite mane; ir: Aš einu pas Tėvą? Taigi, jie klausinėjo: Ką tai reiškia, ką jis sako: Valandėlė? Mes nežinome, ką jis kalba. Jėzus suprato, kad jie nenorėjo jo klausyti, ir jiems tarė: Jūs klausinėjate vienas kitą apie tai, kad aš jums pasakiau: Valandėlė ir nebematysite mane. Iš tikrųjų, iš tikrųjų sakau jums, jūs verksite ir raudosite, o pasaulis džiugsis. Jūs būsite nuliūdę, bet jūsų nuliūdimas pavirs džiaugsmu. Moteriškė gimdydama turį nuliūdimą, nes jos valanda atėjo. Pagimdžiusi gi kūdikį, jau nebeatsimena suspandimo dėl džiaugsmo, kad gimė pasauliui žmogus. Taip ir jūs dabar, tiesa, turitė nuiliūdimą; bet aš vel jus matysiu; tuomet jūsų širdis džiugsis, ir jūsų džiaugsmo iš jūsų niekas neatims.

O VILNIAUS

NEPAMIRSK LIETUVI!

NAUDOKITĖS PROGA!

VILLA LUCIA

(Bairo Villa Prudente) tarp Villa Zelinos ir Villa Bellos jau pradėdamas pardavimas žemės sklypų ILGAM ISSIMOKĖJIMUI, be palūkanų. Suteikjama

MEDZIAGOS IR STATYBAI. Raštinė vietoje.